

Sygn. akt V KK 45/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)
SSN Zbigniew Puzkarski (sprawozdawca)
SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Krzysztofa Parchimowicza,
w sprawie **K. K.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 lipca 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 11 czerwca 2012 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r., uznał K. K. za winnego tego, że w krótkich odstępach czasu, ze z góry powziętym zamiarem dokonał kradzieży paliwa, i tak:

I. W dniu 17 października 2011 r. w P. przy ul. H. [...], na terenie stacji paliw BP W., wykorzystując nieuwagę pracowników stacji, poprzez zatankowanie

samochodu paliwem w ilości 48,47 litrów benzyny PB-95, dokonał kradzieży powodując straty w wysokości 256,41 zł na szkodę BP S. S. sc.

II. W dniu 10 listopada 2011 r. w P. przy ul. K. nr [...], na terenie stacji paliw L., poprzez zatankowanie samochodu paliwem w ilości 47,52 litrów benzyny PB-95, dokonał kradzieży powodując straty w wysokości 256,13 zł na szkodę PHU M. R., tj. popełnienia czynu z art. 278 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to, na podstawie art. 278 § 3 k.k., wymierzył mu karę grzywny w liczbie 200 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15 złotych. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz: BP S. S. sc. kwoty 256,41 zł i na rzecz PHU M. R. kwoty 256,13 złotych. Ponadto, zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w wysokości 130 zł i wymierzył mu opłatę w kwocie 300 zł.

Wyrok ten, wydany w trybie art. 335 § 1 i art. 343 § 6 k.p.k., uprawomocnił się 3 lutego 2012 r.

Następnie Sąd Rejonowy w P. wyrokiem zaocznym z dnia 11 czerwca 2012 r., uznał K. K. za winnego przestępstwa ciągłego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnionego w ten sposób, że:

I. W dniu 14 października 2011 r. w P., na ul. K. [...] na stacji paliw BP dokonał kradzieży 54,39 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 287,72 zł na szkodę BP E. w K.

II. W dniu 27 października 2011 r. w P., na R. na stacji paliw BP dokonał kradzieży 48,9 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 263,57 zł na szkodę BP E. w K.

III. W dniu 29 października 2011 r. w P., na ul. B. [...] na stacji paliw BP dokonał kradzieży 47,46 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 255,81 zł na szkodę BP E. w K.

IV. W dniu 5 listopada 2011 r. w P., na ul. J. [...] na stacji paliw L. dokonał kradzieży 50,89 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 276,84 zł na szkodę PHU D. S. w P.

V. W dniu 8 listopada 2011 r. w P., na ul. B. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 47,93 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 260,74 zł na szkodę O. SA w W.

VI. W dniu 9 listopada 2011 r. w P., na ul. K. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 46,25 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 253,91 zł na szkodę O. SA w W.

VII. W dniu 15 listopada 2011 r. w P., na ul. K. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 48,62 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 264,49 zł na szkodę O. SA w W.

VIII. W dniu 18 listopada 2011 r. w T. przy autostradzie [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 46,40 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 249,25 zł na szkodę O. SA w W.

IX. W dniu 12 listopada 2011 r. w S., na ul. O. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 43,35 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 237,12 zł na szkodę O. SA w W.

X. W dniu 17 listopada 2011 r. w P., na ul. P. [...] na stacji paliw BP dokonał kradzieży 37,28 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 202,80 zł na szkodę BP E. w K.

XI. W dniu 14 listopada 2011 r. w P., na ul. J. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 45,83 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 251,61 zł na szkodę O. SA w W.

XII. W dniu 9 listopada 2011 r. w P., na ul. G. [...] na stacji paliw BP dokonał kradzieży 51,12 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 280,65 zł na szkodę BP E. w K.

XIII. W dniu 12 listopada 2011 r. w P., na ul. P. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 48,96 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 268,79 zł na szkodę O. SA w W.

XIV. W dniu 17 listopada 2011 r. w P., na ul. S. [...] na stacji paliw O. dokonał kradzieży 47,76 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 261,25 zł na szkodę O. SA w W.

XV. W dniu 20 listopada 2011 r. w P., na ul. K. [...] na stacji paliw BP dokonał kradzieży 51,18 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 278,93 zł na szkodę BP E. w K.

XVI. W dniu 13 listopada 2011 r. w P., na ul. S. [...] na stacji paliw BP dokonał kradzieży 48,37 l paliwa PB 95 o łącznej wartości 265,55 zł na szkodę BP E. w K., i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. wymierzył mu karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez uiszczenie na rzecz BP E. w K. kwoty 1835,03 zł, PHU D. S. w P. kwoty 276,84 zł i O. SA w W. kwoty 2047,16 zł. Ponadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w wysokości 90 zł i wymierzył mu opłatę w kwocie 300 zł.

Wyrok ten uprawomocnił się bez wszczynania postępowania odwoławczego 11 lipca 2012 r.

Kasację od drugiego z wymienionych wyroków wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości na korzyść skazanego, zarzucając rażące naruszenie przepisów postępowania

karnego, tj. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., polegające na skazaniu K. K. za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w dniach od 14 października 2011 r do 20 listopada 2011 r., pomimo tego, że w części stanowił on element czynu ciągłego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionego w okresie od 17 października 2011 r. do 10 listopada 2011 r., za dokonanie którego K. K. skazany został wcześniejszym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 26 stycznia 2012 r.

Autor kasacji wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Rejonowego w P., na okoliczność prawomocnego skazania K. K. wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r. oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich poparł kasację, za zasadną uznał ją także prokurator Prokuratury Generalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie. Treść art. 12 k.k. nie pozostawia wątpliwości, iż ustawodawca przyjął jednoczynową koncepcję przestępstwa ciągłego, co rodzi określone konsekwencje, gdy rozpatruje się kwestię stanu rzeczy osądzonej. Bogate w tej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego – szczególne znaczenie mają tu uchwały z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, z. 1-2, poz. 2 i z dnia 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07, OSNKW 2007, z. 7-8, poz. 55 – oraz sądów powszechnych niezmiennie stoi na stanowisku, że prawomocne skazanie za czyn ciągły stoi na przeszkodzie, ze względu na treść art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., ponownemu postępowaniu o później ujawnione zachowania, będące elementami tego czynu, które nie były przedmiotem wcześniejszego osądzenia. Przyjmuje się przy tym, że czas popełnienia czynu ciągłego to okres obejmujący powtarzające się zachowania, od pierwszego do zakończenia ostatniego z nich. Inaczej mówiąc, prawomocne skazanie za przestępstwo popełnione czynem ciągłym stwarza stan materialnej prawomocności w stosunku do okresu objętego skazaniem, także w odniesieniu do jednostkowych zachowań, które nie zostały objęte opisem czynu przypisanego, zatem rodzi powagę rzeczy osądzonej, co

wyklucza przypisanie skazanemu kolejnych, takich samych zachowań z okresu opisanego w prawomocnym wyroku. Rzecz jasna, warunkiem jest tożsamość czynu, kiedy to jednorodne działania oskarżonego stanowią zamach na to samo dobro chronione prawem (obok wymienionych uchwał, zob. także wyroki SN z: 26 lipca 2007 r., IV KK 153/07, LEX nr 310631; 2 lutego 2012 r., IV KK 392/11, LEX nr 1162995; 22 stycznia 2014 r., III KK 439/13, III KK 440/13, III KK 441/13, LEX nr odpowiednio: 1427468, 1425050, 1425051; wyroki Sądów Apelacyjnych w: Gdańsku z dnia 4 września 2012 r., II AKa 264/12, LEX nr 1239859; Warszawie z dnia 27 grudnia 2012 r., II AKo 182/18, LEX nr 1246950; Poznaniu z dnia 25 kwietnia 2013 r., II AKa 43/13, LEX nr 1345557; Krakowie z dnia 4 września 2013 r., II AKa 97/13, KZS 2013/10/48). Przenosząc powyższe zapatrywania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skoro wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r. K. K. został skazany za przestępstwo ciągle popełnione w okresie od 17 października do 10 listopada 2011 r., polegające na kradzieży paliwa po zatankowaniu nim samochodu, to nie było dopuszczalne późniejsze skazanie go wyrokiem zaocznym z dnia 11 czerwca 2012 r. za przestępstwo ciągle, które obejmowało takie same zachowania, mające miejsce w wyżej wymienionym przedziale czasowym, tj. zachowania, których dopuścił się 27 i 29 października oraz 5, 8 i 9 listopada 2012 r. Oczywiście, nie znaczy to, że skazanie oskarżonego w ogóle nie było możliwe, jednak orzekający sąd powinien zredagować wyrok w taki sposób, by wspomniane zachowania zostały w opisie czynu pominięte, co rzutowałoby też na treść orzeczenia wydanego na podstawie art. 46 § 1 k.k. Wypada przyjąć, że omawiane uchybienie zaistniało w wyniku nie dość uważnego procedowania przez Sąd Rejonowy, jako że w aktach sprawy o sygn. ... 420/12 znajduje się kopia aktu oskarżenia sporządzonego w sprawie o sygn. ... 2170/11 (k. 202-205), który to dokument oskarżyciel wymienił jako jeden z dowodów do odczytania. Oczywiście, wyływającą z art. 366 § 1 k.p.k. powinnością sędziego przewodniczącego było ustalenie, łatwe w ramach tego samego wydziału, jaki był efekt wspomnianego aktu oskarżenia, przy założeniu, że ewentualne skazanie nie zdążyło znaleźć odzwierciedlenia w danych o karalności K. K. Zarzut nie dość uważnego procedowania jest zasadny w innym jeszcze aspekcie. Mianowicie, przytoczony w części wstępnej zaskarżonego kasacją wyroku opis czynu zarzucanego oskarżonemu nie powtarza dokładnie opisu zawartego w akcie oskarżenia, pomijając jego pierwszy

fragment, nadto nietrafnie w podstawie prawnej wymiaru kary powołano art. 12 k.k., chociaż przepis ten kary w żaden sposób nie modyfikuje.

W celu otwarcia drogi do usunięcia uchybienia zaistniałego przy rozpoznaniu sprawy K. K. o sygn. ... 420/12 należało postąpić zgodnie z wnioskiem kasacji, tj. uchylić wydany w tej sprawie wyrok i przekazać ją do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi, który uwzględni poczynione wyżej uwagi. Celowe będzie wspomnieć, że zgodnie z art. 575 § 2 k.p.k. rozstrzygnięcie to powoduje utratę mocy wyroku łącznego wydanego w odniesieniu do K. K. przez Sąd Rejonowy w P. w dniu 10 czerwca 2014 r., sygn. akt ... 362/13 (k. 280-282 akt sprawy), którym objęto m. in. uchylony wyrok.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.